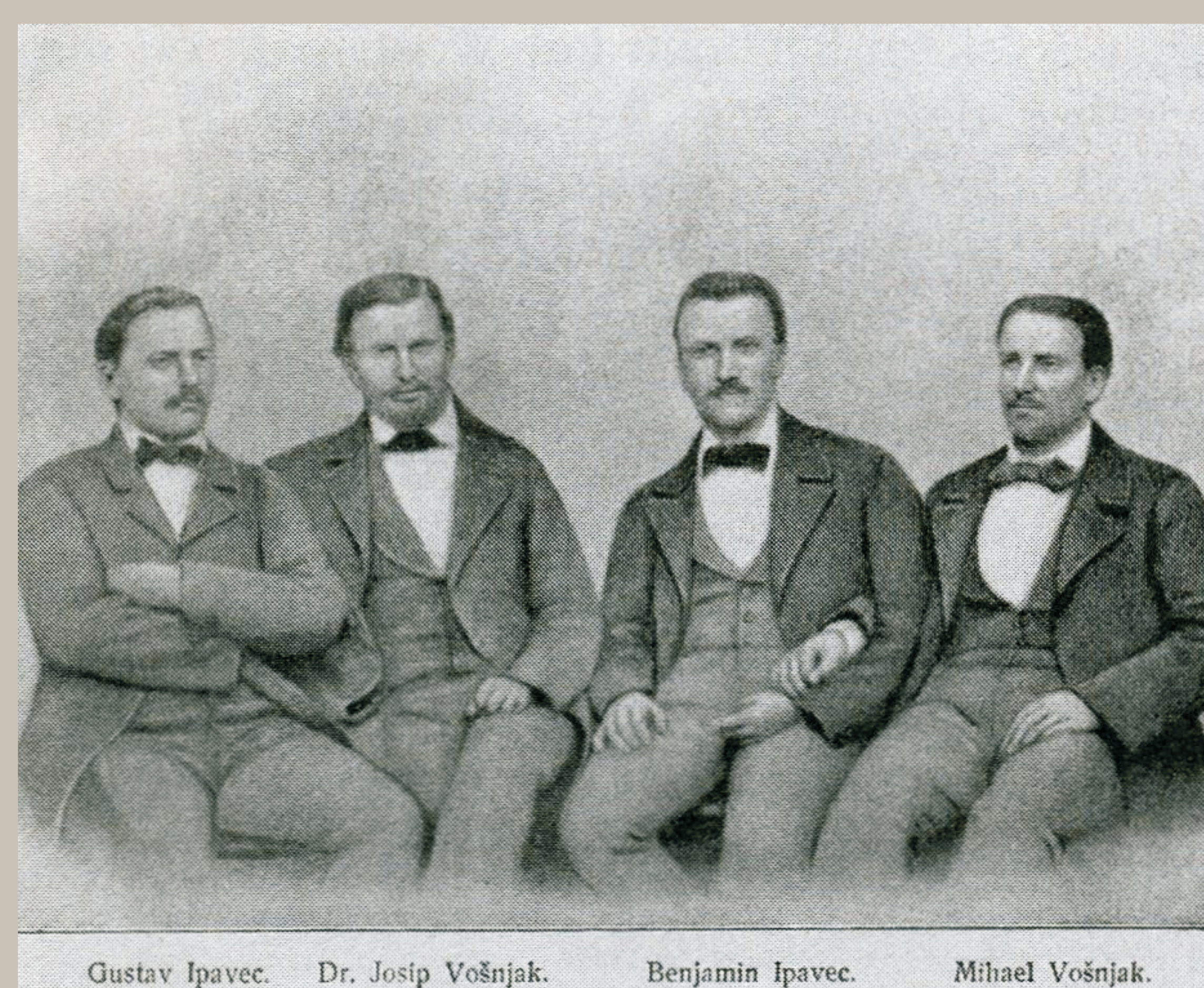

VOŠNJAK - MLADOST IN DRUŽINA

Vošnjakovo ime je bilo v krstnih knjigah pisano kot Woschnagg ali Woschnagk, v šolskem katalogu kot Woschnak, od gimnazije do diplome pa spet z gg, dokler se ni šele kot doktor leta 1859 začel sam podpisovati slovensko, z Vošnjak.

Na Dunaju Vošnjak sprva ni prišel v stik z nobenim odločnim Slovincem, šele v drugem letniku medicine je dobil družbo glasbeno izobraženih bratov Ipavec, Benjamina in Gustava, s katerimi so se čutili Slovence.

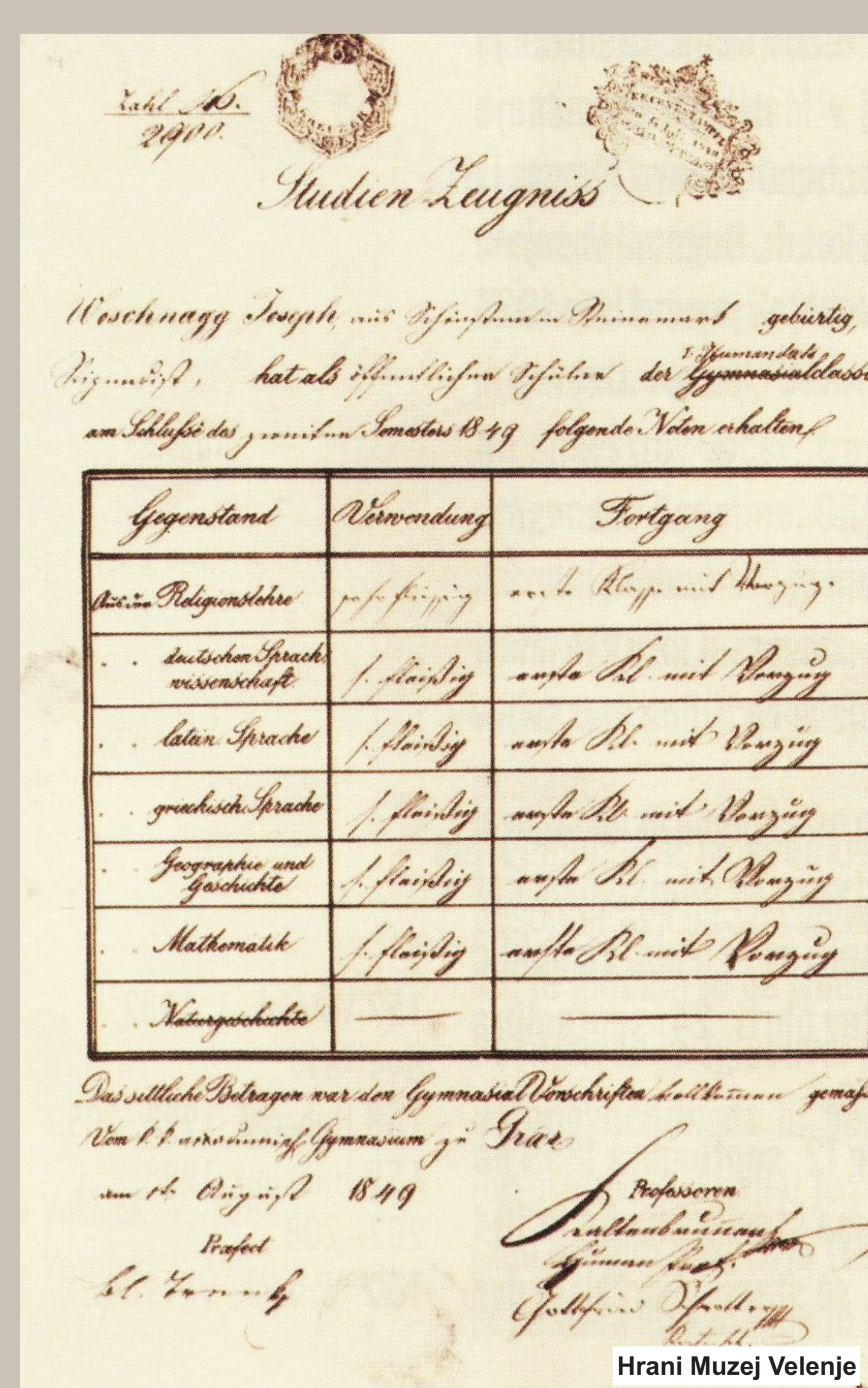
"Hitro smo se seznanili in si ostali odslej zvesti tovariši do konca študija in iskreni prijatelji za celo življenje." *

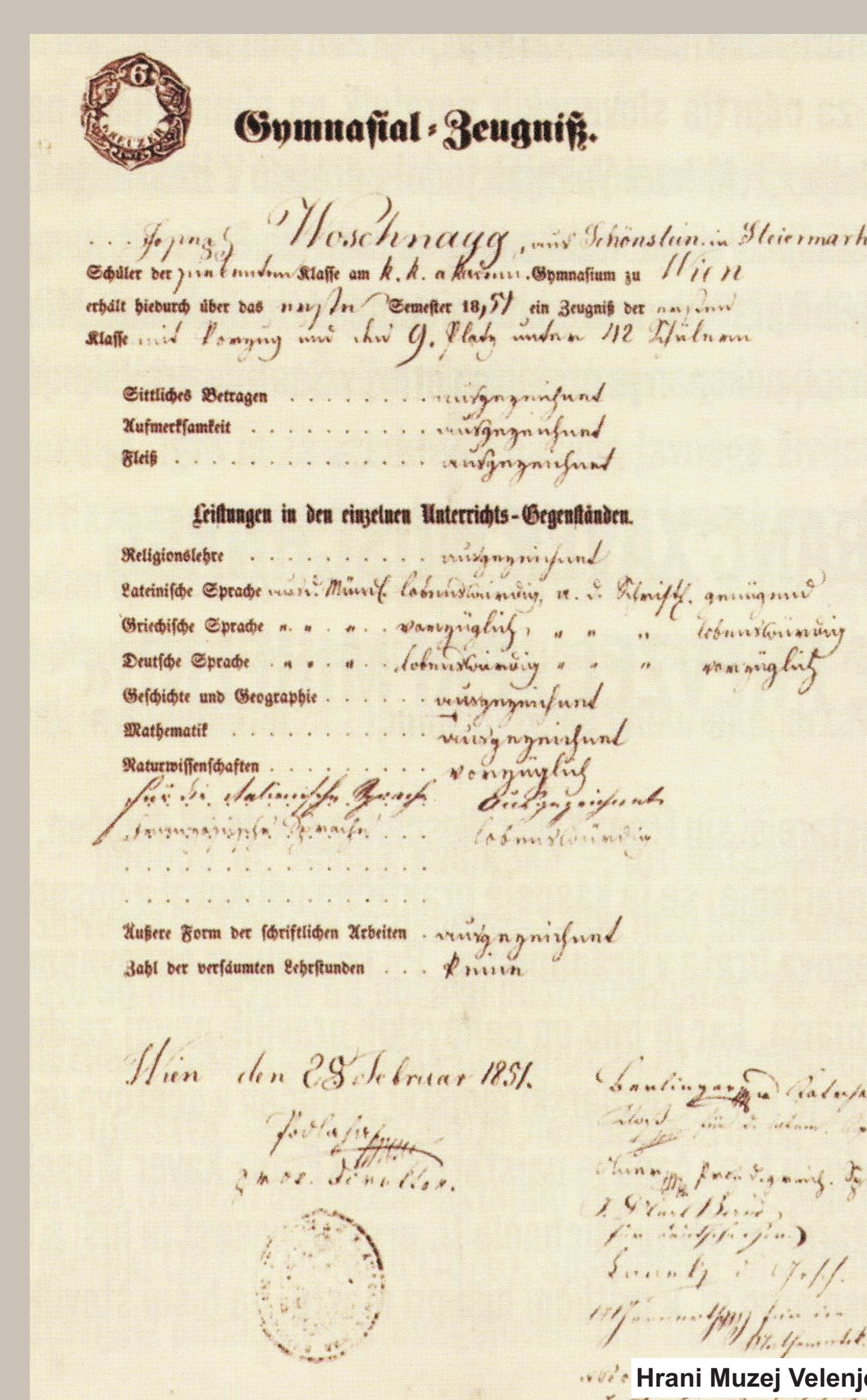
Štirje slovenski dunajski prijatelji: Gustav, Josip, Benjamin in Mihael. Edina Josipova mladostna podoba

Dunajsko vseučilišče

Kopija spričevala Josipa Vošnjaka iz Gradca

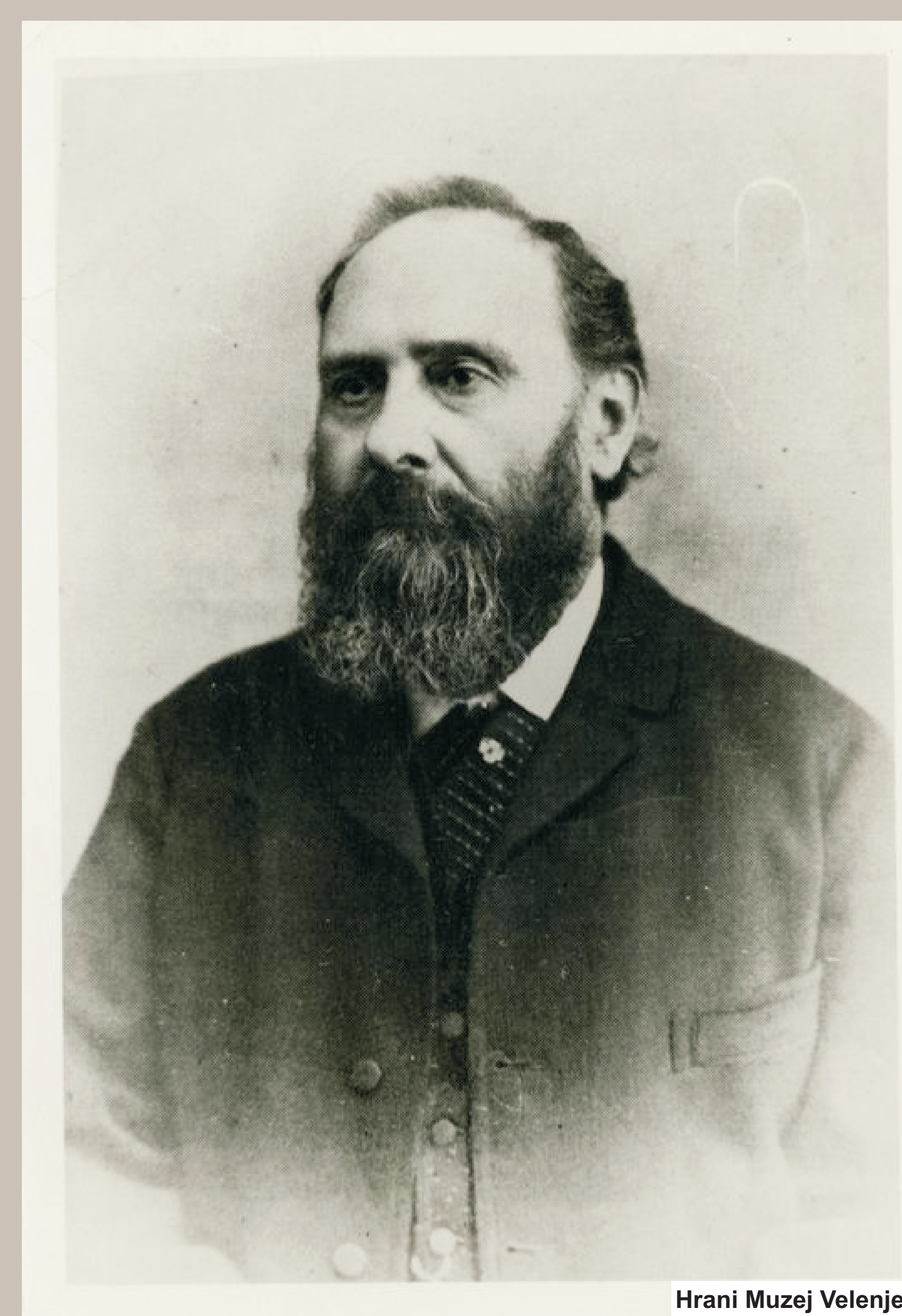

Kopija spričevala Josipa Vošnjaka 28. 2. 1851 na Dunaju

ODNOS JOSIPA Z BRATOM MIHAELOM

Mihael Vošnjak

Josip Vošnjak

Imel sem le nekaj odkritosrčnih in zanesljivih prijateljev v življenju, pa vezalo nas je le isto politično mišljenje in stremljenje, a prava bratovska ljubezen presega vsako prijateljstvo in blagor mu, kdor jo je našel. *

* J. Vošnjak: Spomini, 1982, str. 54

VOŠNJAK - MLADOST IN DRUŽINA

V svojih Spominih Josip Vošnjak opisuje, kako sta si z bratom bila v marsičem različna, vendar sta bila zelo navezana drug na drugega. Sebe opiše kot naglega, vzkipljivega, vrvečega naprej, ne oziraje se na realne okoliščine, pogosto v zraku, recimo idealista, ne preveč za varčevanje.

Mihaela predstavi kot mirnega, preudarnega, vedno z določenim ciljem, neomahljivega v svojih sklepih, vedno na trdnih tleh, realnega, varčnega. V denarnih zadevah je bil natančen in to natančnost je znal prenašati na mnoge denarne zavode, ki jih je pomagal ustanavljati.

Idejo za slovenske zadruge in hranilnice po češkem zgledu je leta 1868 začel razvijati Josip, ko se je vrnil iz Prage, vendar je oče slovenskih posojilnic zaslužno postal Mihael, ki je glede mnogih gospodarskih zadev od kmetijstva do železnic vplival tudi na svojega brata.

Njune dejavnosti so se sploh v marsičem prepletale: po poklicih sicer različna, Mihael železniški inženir, ki bi bil lahko postal tudi visokošolski profesor matematike, in Josip zdravnik splošne prakse ter kirurgije, vendar oba politično agilna, deželna in državna poslanca, neomajna narodnjaka, zagrizena v boju za uvedbo slovenščine v osnovne šole in gimnazije.

*Tudi v politiki sva si bila deloma nasprotnega mnenja: on konservativen, jaz liberalen, seveda ne tako radikalen, kakor tisti liberalci, ki napadajo celo vse krščanstvo. Zaradi svojih političnih nazorov se nisva nikoli sprekla, kakor zaradi nobene druge reči ne in vse svoje dolgo življenje sva preživela v neskaljeni bratovski ljubezni. **

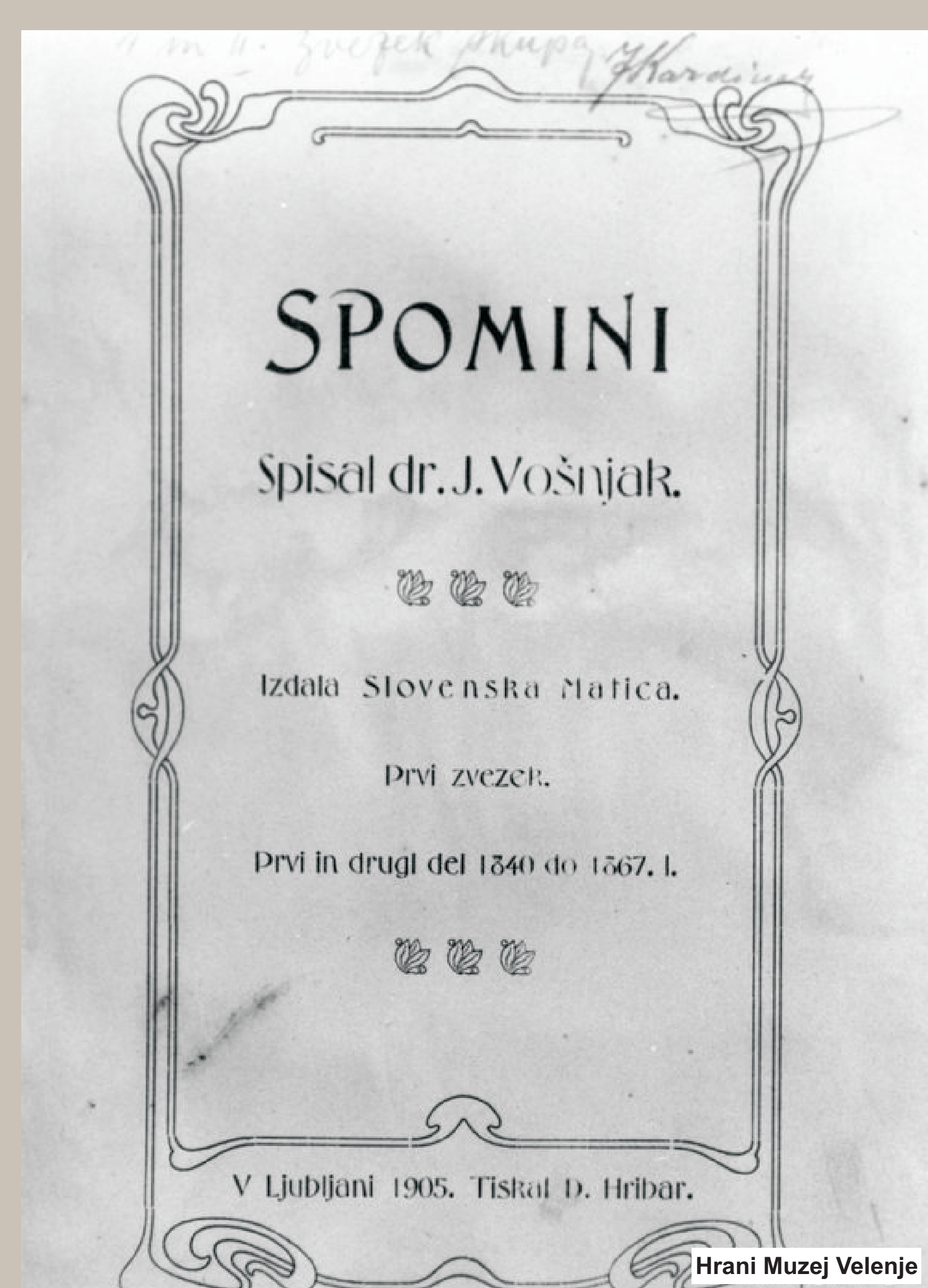
IZVOR DRUŽINE VOŠNJAK - WOSCHNAGG -BOŠNJAK

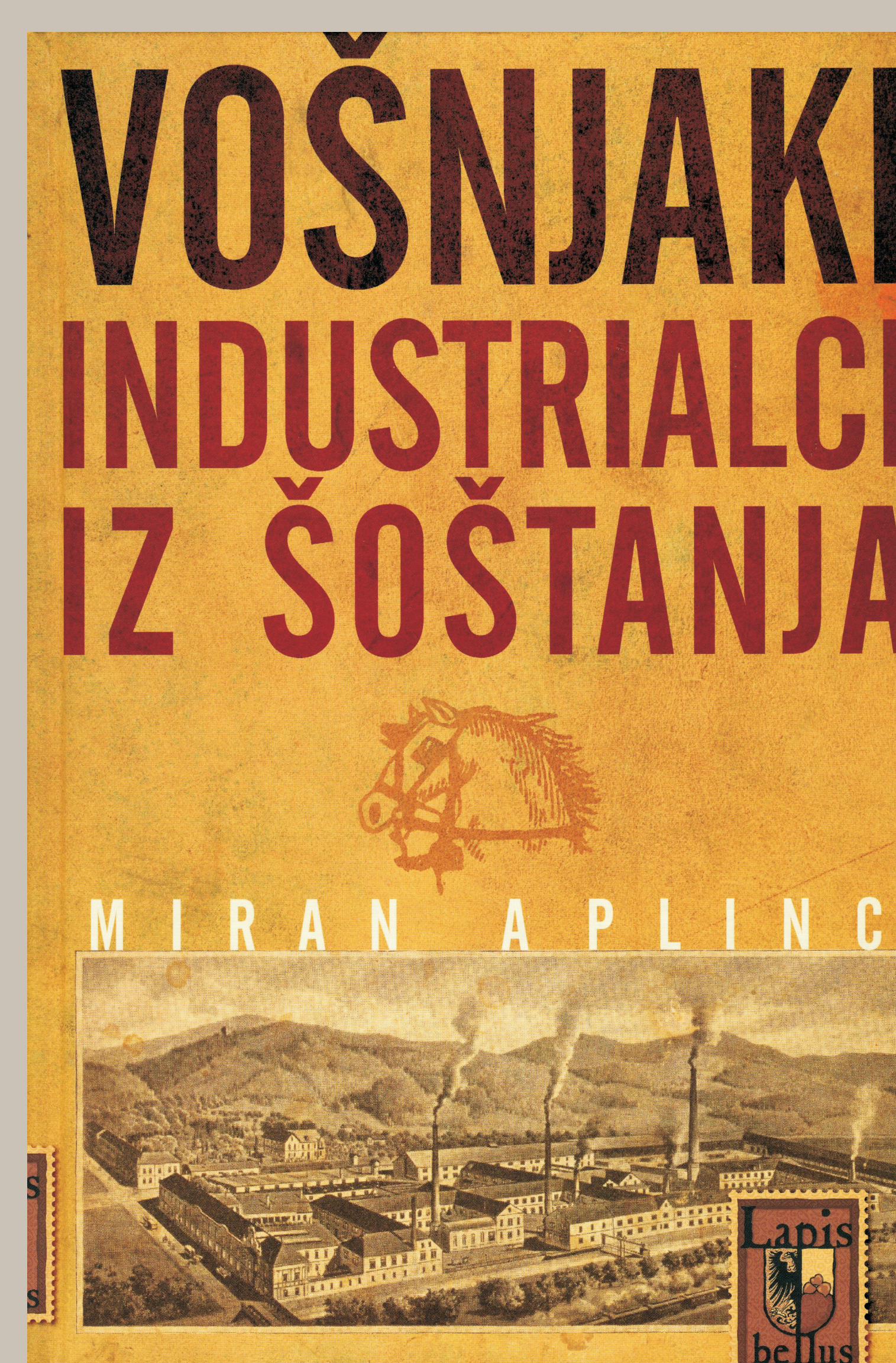
Edina ohranjena fotografija Vošnjakov iz Šoštanja, a brez Josipa. V sredini sedi mati Jožefa, na sredini Vincencija, za njo desno je morda Henrieta, žena Mihaela III., s sinom Franzem. Za materjo stoji Mihael in zraven morda sin Franz. Na materini levi stoji vnuk Bogumil. Kdo sta moški in ženska na skrajni levi, ni znano.

Celovit pregled izvora družine Vošnjak je orisal **Miran Aplinc** v knjigi **Vošnjaki - industrialci iz Šoštanja**, ki je bila izdana v Šoštanju leta 2005. Do takrat najdemo podatke o tej veliki rodbini razpršene po raznih zapisih in knjigah. Ena izmed teh so tudi Spomini Josipa Vošnjaka ter neobjavljena kronika družine Woschnagg avtorja Maksa Goričarja, nečaka dr. Josipa Vošnjaka. *

Referati s simpozija ob 150. obletnici rojstva dr. Josipa Vošnjaka osvetljujejo njegovo narodnobuditeljsko, politično, gospodarsko in literarno delovanje.

Naslovnica knjige - dr. Josip Vošnjak: Spomini

Naslovnica knjige - Miran Aplinc: Vošnjaki Industrialci iz Šoštanja

Kot pravi Aplinc, se priimek Vošnjak v Šaleški dolini omenja že zelo zgodaj, saj ga zasledimo vse tja do 16. stoletja. V matičnih knjigah župnije sv. Martina v Velenju so se na nekaterih kmetijah večkrat pojavljali priimki: Voschnak, Vosnjak, Woschnak, Vošnjak, Vosing, Vossing, Woschnagg, Vošnak, Boschnak. Razlog za različno zapisovanje priimkov je v zapisovalčevi nedoslednosti, zapisovanju po posluhu, morda trenutnem navdihu.

* Povzeto po Aplinc M., 2005

VOŠNJAK - MLADOST IN DRUŽINA

Priimek Bošnjak je najstarejša oblika priimka Vošnjak in se ponaša s posebno zgodovino tudi kot del družinskega izročila. Ko dr. Josip Vošnjak govori v Spominih, o svojem domu pravi, da so pri njih doma po domače rekli **pri Bošnjakih**.

Vošnjaki so po navajanju Srečka Majstoriča (povzeto po Aplinc M., 2005) Hrvati, ki so okrog leta 1520 pobegnili pred Turki iz Bosne in prišli v naše kraje.

Tudi dr. Bogumil Vošnjak* je zapisal, da so bili Vošnjaki Bošnjaki, begunci iz Bosne, ki so se prvotno naselili pri Vitanju.

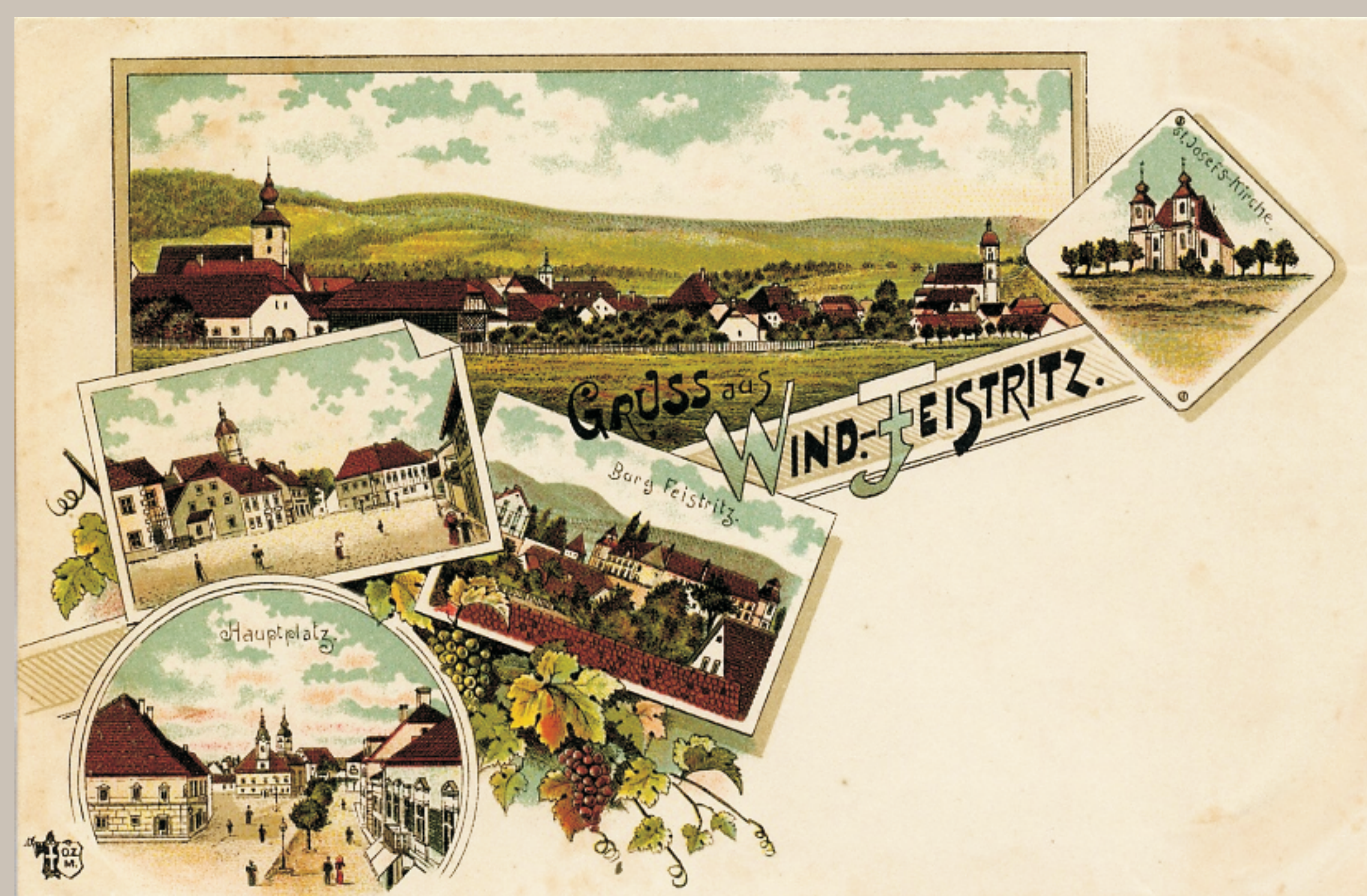
** Bogumil Vošnjak je bil rojen 4. septembra 1882 v Celju, kot sin Mihaela Vošnjaka, brata dr. Josipa Vošnjaka. Leta 1912 je bil imenovan za docenta na univerzi v Zagrebu. V letih 1915-1918 je bil član Jugoslovanskega odbora v Londonu. Slovence je zastopal pri sprejemanju Krfske deklaracije leta 1917 in bil generalni sekretar delegacije za mir leta 1919. Tega leta je bil imenovan za rednega profesorja državnega prava na univerzi v Ljubljani. Leto za tem pa je bil član ustavotvorne komisije in bil v letih 1920-1921 poslanec ustavotvorne skupščine. Od leta 1921 je bil nekaj let veleposlanik v Pragi, kasneje je delal na ministrstvu za zunanje zadeve.*

Nečak Josipa Vošnjaka, Bogumil Vošnjak

DRUŽINA WOSCHNAGG IN ZAČETKI USNJARNE

Anton Woschnak je imel sina **Josipa (pradedek dr. Josipa Vošnjaka)**, ki se je leta 1750 priselil iz Vitanja v Šoštanj, kjer je kupil posestvo in ustanovil usnjarsko delavnico. Usnjarij je v hiši št. 27, ki je od takrat nosila domače ime pri Bošnjaku - pri Vošnjaku.

Teta očeta Josipa Vošnjaka, Mihaela II., **Marija Woschnag**, se je poročila z usnjarjem Baumanom iz Slovenske Bistrice.

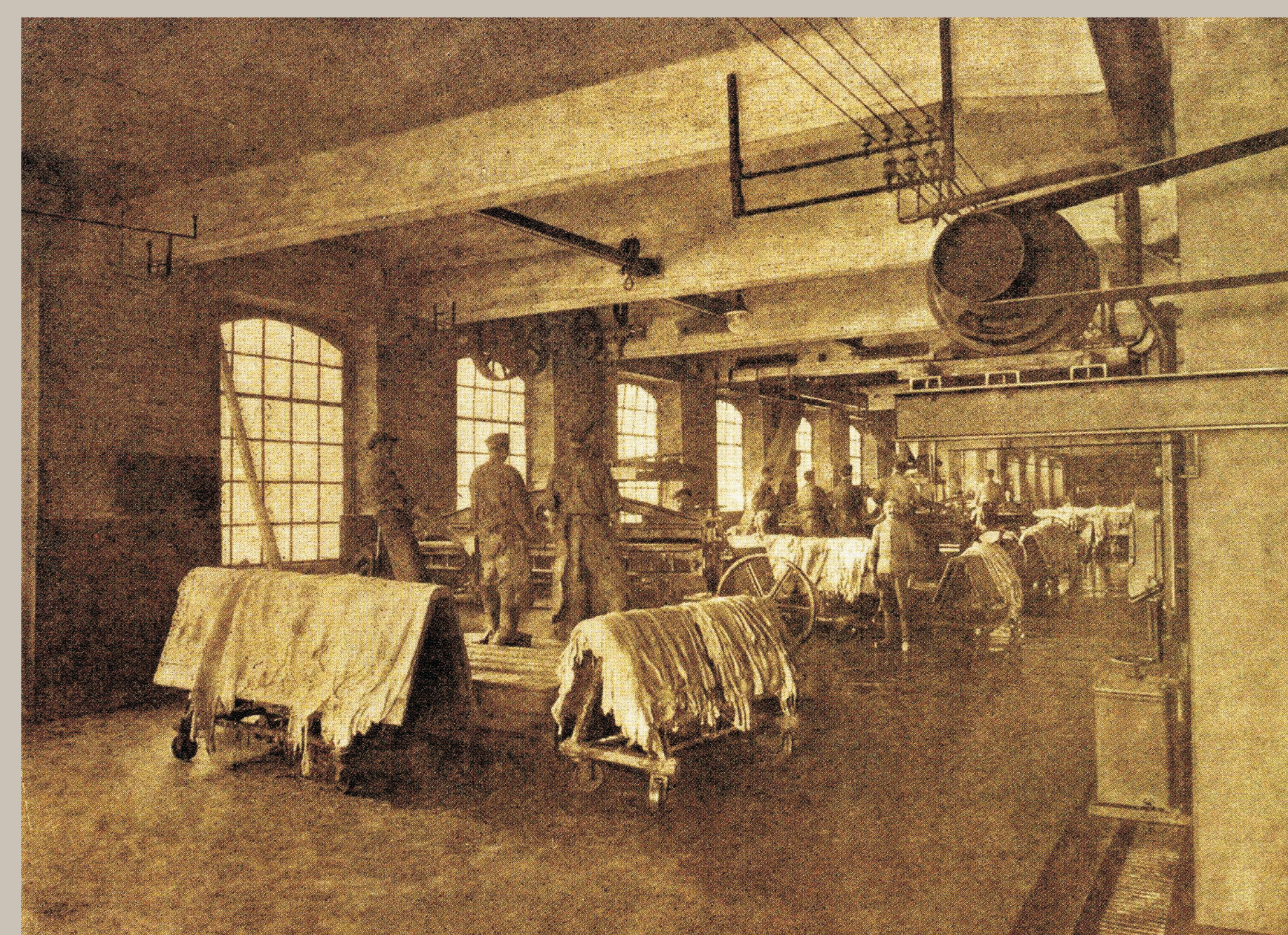
Razglednica iz Slovenske Bistrice, konec 19. stoletja

Josip Woschnak je leta 1793, star 72 let, umrl. Njegov starejši sin **Mihael I.** (dedek dr. Josipa Vošnjaka) je že začel samostojno usnjariti v bivši Totterjevi usnjarni, ki mu jo je oče kupil že leta 1788. To hišo so od takrat imenovali **pri Mihelnu**.

Drugi sin **Ivan** je po materini smrti (mati Marija - sestra Josipa Vošnjaka) prevzel domačo posest in delavnico v hiši št. 27 v Šoštanju.

Z bratoma Mihaelom I. in Ivanom se je družina delila v dve veji - dve liniji usnjarjev, ki so konec 19. stoletja svoji obrti povzdignili v pravo industrijo.

To sta bili tovarni pri **Bošnjaku in pri Mihelnu**. Po tradiciji se je obrt v obeh delavnicah prenašala na najstarejše sinove, zato je domačo usnjarno "Pri Mihelnu" po Mihaelu I. prevzel sin Mihael II. (oče dr. Josipa Vošnjaka), po njen pa najstarejši sin Franc Xaver Woschnagg, ki je družinsko imetje povečal in razvil v pravo tovarno. Josipu se torej nikoli ni bilo potrebno ukvarjati z usnjem.

*Delo v usnjarni **

* Povzeto po Aplinc M., 2005